[ਚੈਤੂ ਗੋਵਾਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਅਸਾਮ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ

(2020 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 325)

ਸਤੰਬਰ 07, 2022

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਧਾਰਾਵਾਂ 302 ਅਤੇ 149 – ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਸਮੇਤ 70 ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ – ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਤਿੰਨ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਤਨਖਾਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਪੀਡਬਲਿਊ3 ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਫਤਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਪਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ

ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵੰਡਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿੱਥੇ ਬਕਾਏ ਵੰਡੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੇ ਬਕਾਏ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਚਿੱਲਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ – ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਪੀਐਸਓ ਦੀ ਕਾਰਬਾਈਨ ਛੀਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ – ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਚੈਤੂ ਗੋਵਾਲਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ3 ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਕਿਉਂ ਛੀਨਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਚੈਤੂ ਗੋਵਾਲਾ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਗਏ। ਦੋਸ਼ੀ – ਚੈਤੂ ਗੋਵਾਲਾ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪੀਐਸਓ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਲਗਾਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ – ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ –

ਹੋਰ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ

ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 51]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 325 ਦਾ 2020.

ਗੌਹਾਟੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 04.12.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 62 ਦਾ 2013.

ਮਨੀਸ਼ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਇਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ.
ਮਿਸ ਦਿਸਖਾ ਰਾਏ, ਮਿਸ ਰਾਗਿਨੀ ਪਾਂਡੇ, ਦੇਬੋਜਿਤ ਬੋਰਕਾਕਾਟੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਮਿਸਟਰ ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

1. ਗੌਹਾਟੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 04.12.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ – ਚੈਤੂ ਗੋਵਾਲਾ ਅਤੇ ਅਜੈ ਅਹਾਰੀ - ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਏ ਨੰਬਰ 2 & 1 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਧਾਰਾਵਾਂ 302/392/148/323/149 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ, ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 & 1 – ਚੈਤੂ ਗੋਵਾਲਾ ਅਤੇ ਅਜੈ ਅਹਾਰੀ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

2. ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ (70 ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ) ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 302/394/148/323/149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜੂ ਕੁਮਾਰ ਗੌਲਾਲਾ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਥੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸਨ। ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3, ਪੀਡਬਲਯੂ4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ6 ਨੂੰ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਉੱਤੇ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 57 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਸਮੇਤ 13 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਹ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

2.1 ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਛੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ/ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 25.03.2019 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ ਦੀ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਹੈ, ਭਾਵ, ਚੈਤੂ ਗੌਲਾਲਾ ਅਤੇ ਅਜੈ ਅਹਾਰੀ – ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 1 ਕ੍ਰਮਵਾਰ।

3. ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਖਿਲਾਫ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭੀੜ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ – ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਮਰ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੱਲ ਲਿਜਾਇਆ ਹੈ।

4. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਭੀੜ ਆਈ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਗਵਾਹ PW3, PW4 ਅਤੇ PW6 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਲੈ ਗਏ ਹਨ।

5. ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ PW3, PW4 ਅਤੇ PW6, ਜੋ ਕਿ ਅੱਖੋਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹ ਸਨ, ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਅੱਖੋਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੱਟ ਲਗਾਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਸਾਰੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਅੱਖੋਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਥੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਮਜਦੂਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ PW3 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਫਤਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਗਏ ਪਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਮਜਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵੰਡਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿੱਥੇ ਬਕਾਏ ਵੰਡੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਜਦੂਰਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੇ ਬਕਾਏ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਚਿੱਲਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਹੋਰ ਮਜਦੂਰਾਂ – ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਪੀਐਸਓ ਦੀ ਕਾਰਬਾਈਨ ਛੀਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਚਾਤੁ ਗੌਵਾਲਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ3 ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਕਿਉਂ ਛੀਨਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਚਾਤੁ ਗੌਵਾਲਾ ਨੇ ਮਜਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਜਦੂਰ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਗਏ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਚਾਤੁ ਗੌਵਾਲਾ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ

ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪੀਐਸਓ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਲਗਾਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ – ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮਜਦੂਰਾਂ – ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦ□ੜ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ, ਨਾਮਤ: ਚੈਤੂ ਗਵਾਲਾ ਅਤੇ ਅਜੈ ਅਹਾਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

6. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਚੈਤੂ ਗਵਾਲਾ ਅਤੇ ਅਜੈ ਅਹਾਰੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 302/397/ 148/323/149 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਚੈਤੂ ਗਵਾਲਾ ਪੁੱਤਰ ਕਰਮਾ ਗਵਾਲਾ ਅਤੇ ਅਜੈ ਅਹਾਰੀ ਪੁੱਤਰ ਸਵਰਗੀ ਸਰਮਾ ਅਹਾਰੀ, ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 1 ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹ ਅਜਮਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

7. ਇਸ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਸੁਭਾਸ਼ੀਸ਼ ਦਾਸ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate